

DE FINANCIËLE SITUATIE VAN DE VLAAMSE LOKALE BESTUREN

Statistisch overzicht van 2025

En de uitdagingen voor de bestuursperiode 2025-2030

Inhoudstafel

INLEIDING EN SYNTHESE	3
VLAAMSE LOKALE BESTUREN (op basis van de nationale rekeningen 2019-2023)	5
VLAAMSE GEMEENTEN	7
Exploitatie-uitgaven	7
Exploitatie-ontvangsten	17
Investerings	22
Budget van liquide middelen	24
Evenwicht	25
VLAAMSE PROVINCIES	26
Exploitatie-uitgaven	26
Exploitatie-ontvangsten	28
Investerings	29
AFM en financieel evenwicht	30

Inleiding en synthese

Nieuwe gemeentebesturen staan aan de vooravond van talrijke financiële uitdagingen

De kersverse gemeentebesturen buigen zich in de loop van 2025 over hun beleidsplan voor de komende jaren. Een aantal aangekondigde federale maatregelen maakt deze oefening onzeker omdat de impact nog niet helemaal duidelijk is voor de Vlaamse gemeenten.

Belfius Strategic Research werpt alvast een licht op de impact van deze uitdagingen op de besturen. We pluizen ook de gebudgetteerde cijfers voor 2025 uit, een overgangsjaar.

De tendensen in de budgettaire situatie in 2025

Hoe dan ook hebben de gemeenten een mooi financieel startpunt om beleid te voeren. **Met een autofinancieringsmarge van 2,5% aan exploitatie-ontvangsten is er enige ruimte.** Dat komt omdat het vorige bestuur steeds een evenwicht moet achterlaten voor het nieuw verkozen gemeentebestuur. Bovendien blijkt dat de voorziene investeringen niet altijd zijn gerealiseerd.

De Vlaamse gemeenten en OCMW's voorzien in 2025 een matige stijging van de uitgaven, matiger dan de voorgaande jaren. In totaal geven ze om en bij 15 miljard euro uit. Hierin zijn investeringen en schuldaflossingen nog niet meegerekend.

- De personeelsuitgaven – goed voor bijna de helft van de uitgaven – groeien relatief beperkt (+2,2%) na enkele jaren van talrijke automatische loonindexeringen.
- De uitgaven voor individuele hulpverlening stijgen het sterkst (+4,8%) door de hogere uitgaven voor het leefloon (+49 miljoen euro).
- Subsidies aan andere lokale entiteiten stijgen in 2025 met 223 miljoen euro. De grootste subsidie gaat naar de politiezones.
- De energie-uitgaven dalen dit jaar met 13,5%.

De Vlaamse gemeenten begroten nog steeds een beduidende stijging van de ontvangsten.

- Vooral de fiscale ontvangsten blijven een groeimotor, nog steeds gedreven door de hogere lonen van de burgers naar aanleiding van de inflatie (+323 miljoen euro).
- Ook de werkingssubsidies van de **andere overheidsniveaus** stijgen met 223 miljoen euro. **De ontvangsten uit de exploitatie leveren samen een meerontvangst van 3,8%.**

Er zijn in 2025 voor 4,2 miljard euro aan investeringen voorzien.

De grote uitdagingen voor de bestuursperiode 2025-2030

- **De stijgende pensioenuitgaven voor de vastbenoemden** zagen de gemeentebesturen vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen zelf als hun grootste financiële kopzorg. Gemeenten en OCMW's moeten de komende jaren steeds meer bijpassen, van 380 miljoen euro tot 1 miljard euro in 2030. Het aantal gepensioneerden neemt immers toe, terwijl het pensioenfonds extra bijdragen nodig heeft. De regionale overheid wil opnieuw een deel bijpassen en ook de federale overheid wil de lasten verlichten, maar het is momenteel (juni 2025) nog niet duidelijk hoe.
- **De beperking van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd** zal een bijkomende druk leggen op de OCMW's. Ze verwachten een toename van het aantal leefloonbegunstigden en meer individuele hulpverlening. Zeker in de grote steden wordt dat een uitdaging wegens meer werklast en meer uitgaven, terwijl de lokale besturen een deel van de factuur betalen. Onderzoek van Belfius Research schat een mogelijke meerkost van 135 miljoen euro in 2026 (+20%).
- **De fiscale hervorming** voorziet op termijn hogere belastingvrije som, wat zal leiden tot een vermindering van de opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting (APB) voor de gemeenten. Volgens schattingen zal de netto-impact op kruissnelheid ongeveer 4 tot 6% van de APB-ontvangsten bedragen, wat neerkomt op een verlies van bijna 200 miljoen euro (bron: raming VVSG). Gemeenten zullen mogelijk hun belastingtarieven verhogen om dat verlies te compenseren.
- **Lokale besturen spelen een cruciale rol in de energietransitie** en het versterken van de veerkracht tegen klimaatverandering. Het verminderen van het energieverbruik vereist zware investeringen maar leidt uiteindelijk tot lagere exploitatiekosten, alleen is niet meteen duidelijk met hoeveel. Tegelijk is het een financiële en technische uitdaging om duurzame en efficiënte oplossingen te implementeren.

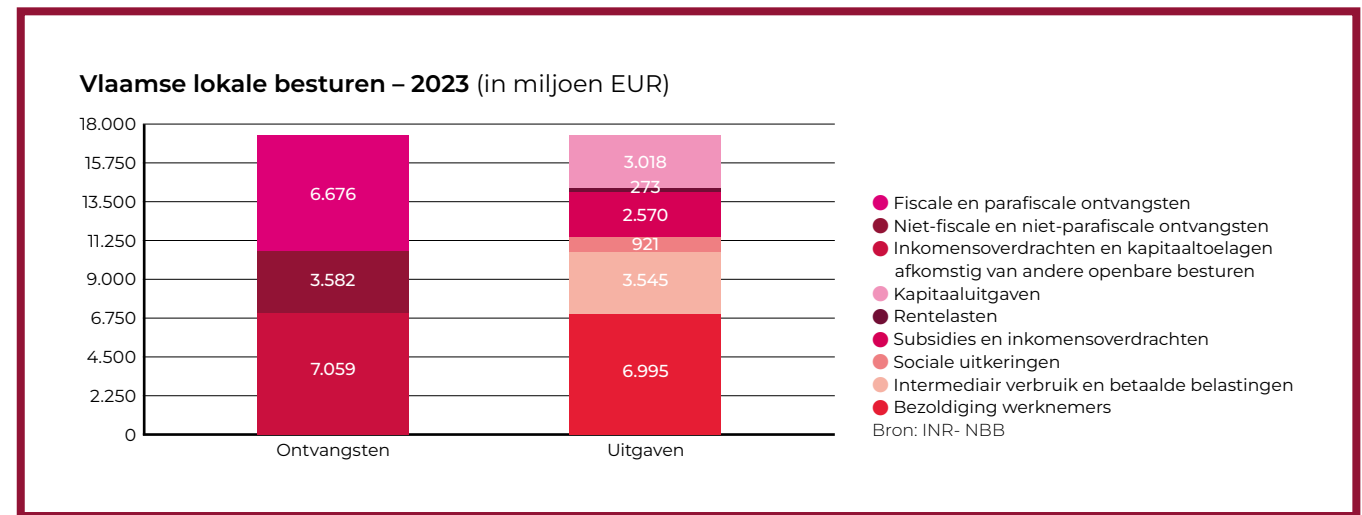
Vlaamse lokale besturen

(op basis van de nationale rekeningen 2019-2023)

De statistieken van de nationale rekeningen van het INR⁽¹⁾ bieden een compleet cijferoverzicht van de Vlaamse lokale sector volgens de ESR 2010-methodologie⁽²⁾. De perimeter van die sector (S1313) omvat naast de gemeenten (en hun OCMW's) en provincies – waarover deze Belfius-analyse gaat – ook politiezones, hulpverleningszones, talrijke gemeentelijke vzw's en autonome gemeente- en provinciebedrijven en een groot aantal intercommunales⁽³⁾.

Ontvangsten en uitgaven van Vlaamse lokale besturen in 2023

In 2023 klokken de ontvangsten van Vlaamse lokale besturen af op een totaal van 17.316 miljoen euro, een stijging van 10% ten opzichte van vorig jaar. Een van de verklaringen daarvoor is de uitzonderlijke extra ontvangsten aan aanvullende personenbelasting (APB) in 2023. Toen stortte de FOD Financiën eenmalig 14 in plaats van 12 maanden aan ontvangsten door aan de gemeenten. Daarnaast zorgde ook de sterke inflatie van de jaren ervoor voor hogere inkomens en dus extra ontvangsten.

Vlaamse lokale besturen halen hun ontvangsten hoofdzakelijk uit belastinginkomsten (41%). Binnen de lokale sector worden belastingen alleen door gemeenten en provincies geheven. Ook inkomensoverdrachten en kapitaaltoelagen (39%) zijn een belangrijke bron van inkomsten, samen met eigen ontvangsten zoals die uit eigendom en voor de levering van diensten (21%).

In 2023 komen de uitgaven uit op 17.322 miljoen euro (+7,7%). Personeelskosten maken 40,4% van die totale uitgaven uit en nemen met 7,5% stevig toe. Dat is vooral toe te schrijven aan de hogere inflatie en de daarmee gepaard gaande loonindexeringen in 2023. Ook de inkomensoverdrachten en sociale uitkeringen (voornamelijk via de OCMW's) nemen sterk toe met respectievelijk 8% en 10,7%. Ze vertegenwoordigen 14,8% en 5,3% van de totale uitgaven. De rentelasten zijn in 2023 voor het eerst in een lange periode gestegen. De stijging was ineens fors, de rentelasten stegen met 20% tegenover 2022. Ondanks die stijging blijft hun aandeel in de totale uitgaven met 1,6% nog zeer beperkt.

(1) Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) – cijfers beschikbaar op de website van de NBB.

(2) Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen dat als referentiekader dient voor de statistieken van het Europees stabiliteitspact.

(3) De lijst van publieke entiteiten is op de website van het INR terug te vinden.

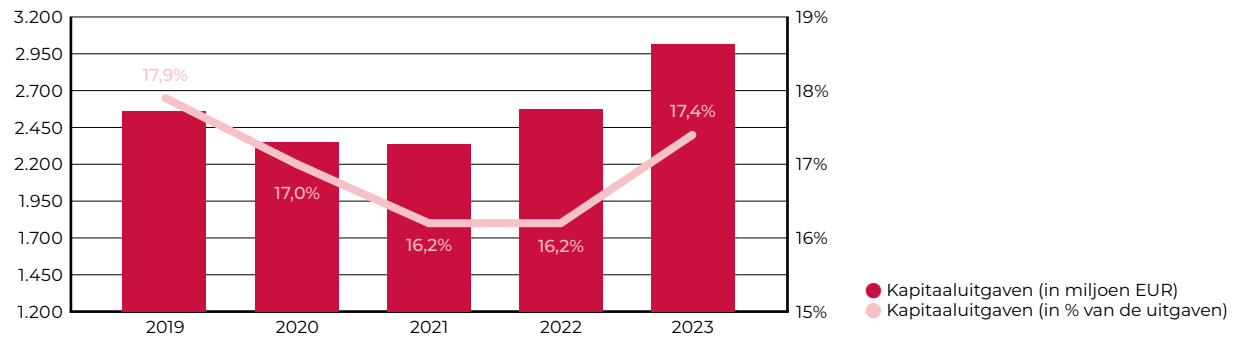
Investerings, financiering en schuld van Vlaamse lokale besturen – 2023

In 2023 stegen de investeringsuitgaven (kapitaaluitgaven) weer fors met 16%. De hogere inflatie en het uitvoeren van investeringsprojecten die tijdens de covidcrisis werden uitgesteld, verklaren die stijging. Kapitaaluitgaven bedragen in 2023 17,4% van de totale uitgaven.

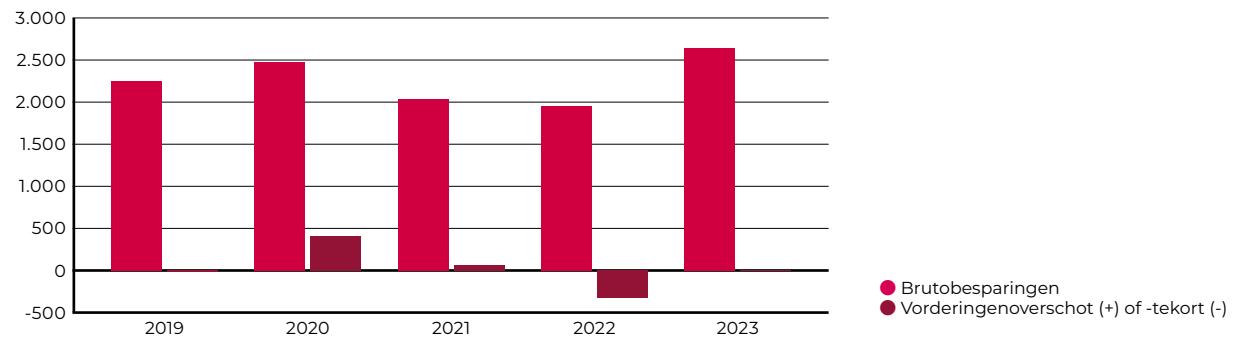
De Vlaamse lokale besturen sluiten 2023 af met een beperkt financieringstekort van 5,9 miljoen euro. Het saldo zonder kapitaalverrichtingen, de zogenaamde brutobesparingen, steeg in 2023 sterk tot 2.643 miljoen euro (35%).

De uitstaande schuld van Vlaamse lokale besturen daalt in 2023 opnieuw lichtjes tot 11.792 miljoen euro. Aangezien de uitgaven sterk stegen, daalt de schuldgraad opnieuw tot 68,1%. De laatste jaren is de schuldgraad al sterk gedaald. In 2020 bedroeg die nog 84,4% van de uitgaven.

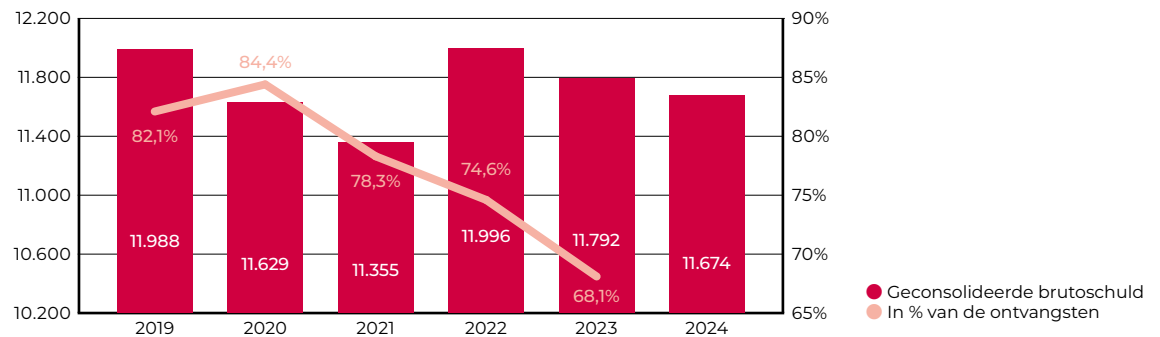
Evolutie van de kapitaaluitgaven – 2019-2023

Evolutie van het vorderingenoverschot en -tekort – 2019-2023 (in miljoen EUR)

Evolutie van de brutoschuld – 2019-2024 (in miljoen EUR)

Vlaamse gemeenten

Exploitatie-uitgaven

Als laatste jaar van het meerjarenplan 2020-2025 vormt 2025 een overgangsjaar. De aanpassing van de meerjarenplannen werd na de lokale verkiezingen van 2024 goedgekeurd door het uittredend gemeentebestuur. De beleidsvisie van de nieuwe bestuursploeg wordt pas in de loop van dit overgangsjaar 2025 verwerkt in een nieuw meerjarenplan 2026-2031. Toch geven de cijfers 2025 een tendens aan. Ook de 13 nieuwe fusiebesturen dienden hun beginkrediet 2025 in.

Voor 2025 budgetteerden de Vlaamse gemeenten en OCMW's iets meer dan 15 miljard euro exploitatie-uitgaven. Hierin worden investeringen en schuldaflossingen niet meegerekend. Dit komt neer op 2.210 euro per inwoner. Vergelijken met het beginkrediet van 2024 is dit een matige stijging van 2,2%⁽¹⁾.

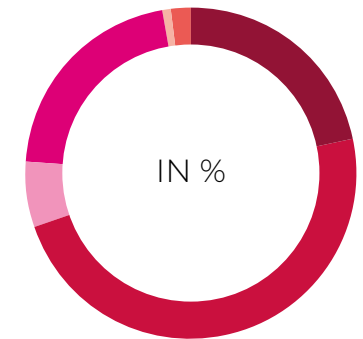
Exploitatie-uitgaven – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/ inw.	Evolutie 2024-2025
Goederen en diensten	3.275	480	-1,0%
Personeel ⁽¹⁾	7.259	1.064	3,1%
Individuele hulpverlening	982	144	4,8%
Toegestane werkingssubsidies	3.178	466	2,8%
Andere operationele uitgaven	96	14	-9,0%
Financiële uitgaven ⁽²⁾	287	42	4,0%
EXPLOITATIE-UITGAVEN	15.077	2.210	2,2%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.)

(2) Rentelasten inbegrepen, niet de kapitaalaflossing van leningen (BBC)

Exploitatie-uitgaven – 2025

- Goederen en diensten: 22%
- Personeel: 48%
- Individuele hulpverlening: 7%
- Toegestane werkingssubsidies: 21%
- Andere operationele uitgaven: 0,6%
- Financiële uitgaven: 2%

(1) We meten de evolutie tussen begin(krediet) 2024 en begin(krediet) 2025, waardoor zowel de evolutie over 2024 wordt meegenomen als de raming voor 2025.

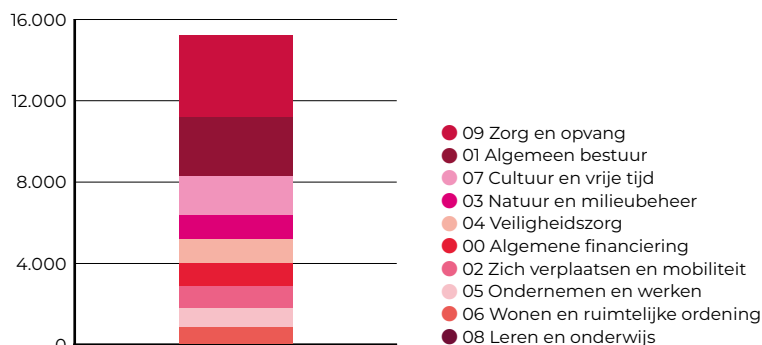

De personeelskosten blijven de belangrijkste rubriek van de exploitatie-uitgaven. Ze vertegenwoordigen 48%. De personeelskosten worden in 2025 3,1% hoger gebudgetteerd dan in 2024.

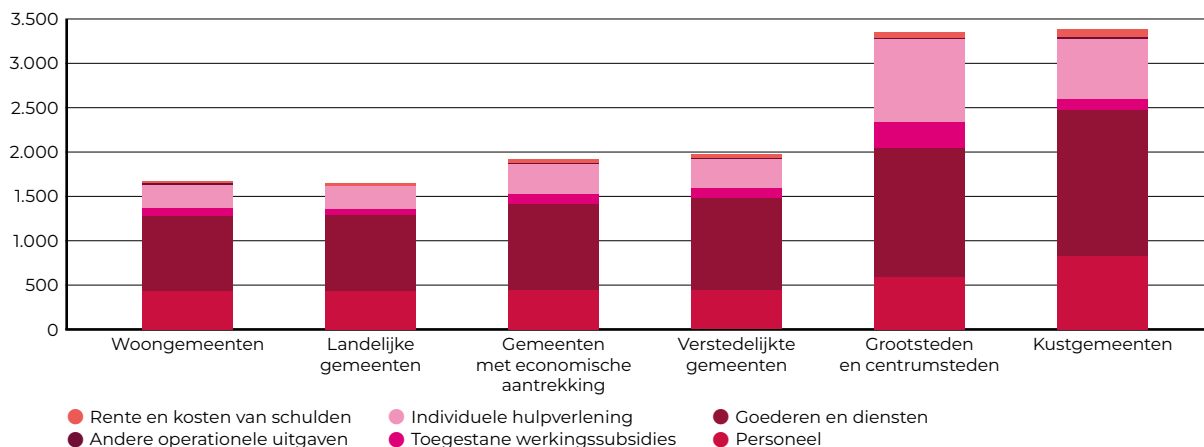
De individuele hulpverlening stijgt in 2025 met 4,8% t.o.v. 2024 en is daarmee de uitgavenrubriek die het sterkst stijgt. De uitgavenrubriek voor goederen en diensten daarentegen dalen met 1%. Binnen deze rubriek dalen de energie-uitgaven met 14%. In 2025 zouden ze iets minder dan 300 miljoen euro bedragen.

Binnen de exploitatie-uitgaven vormt het beleidsdomein 'Zorg en opvang' de belangrijkste rubriek. Vlaamse lokale besturen besteden ongeveer 4 miljard euro aan dit beleidsdomein, dat typisch een OCMW-activiteit is. Dit vertegenwoordigt 26% van de totale exploitatie-uitgaven. Andere belangrijke beleidsdomeinen zijn 'Algemeen bestuur' en 'Cultuur en vrije tijd'. In 2025 wordt hieraan respectievelijk 2,9 en 1,9 miljard euro besteed.

Evolutie van de exploitatie-uitgaven per beleidsveld – 2025 (in miljoen EUR)

Exploitatie-uitgaven per cluster – 2025 (in EUR/inw.)

Personeel en pensioenen

Zoals reeds vermeld, besteden gemeentebesturen 48% van hun exploitatie aan personeelsuitgaven (exclusief de lonen voor het gesubsidieerd onderwijzend personeel). Een tiental besturen besteedt zelfs tussen 60% en 70% van hun exploitatie aan personeelsuitgaven. In 2025 stijgen de personeelskosten met 218 miljoen euro (+3,1%). Inflatie en de stijging van de responsabiliseringsbijdrage verklaren grotendeels deze toename.

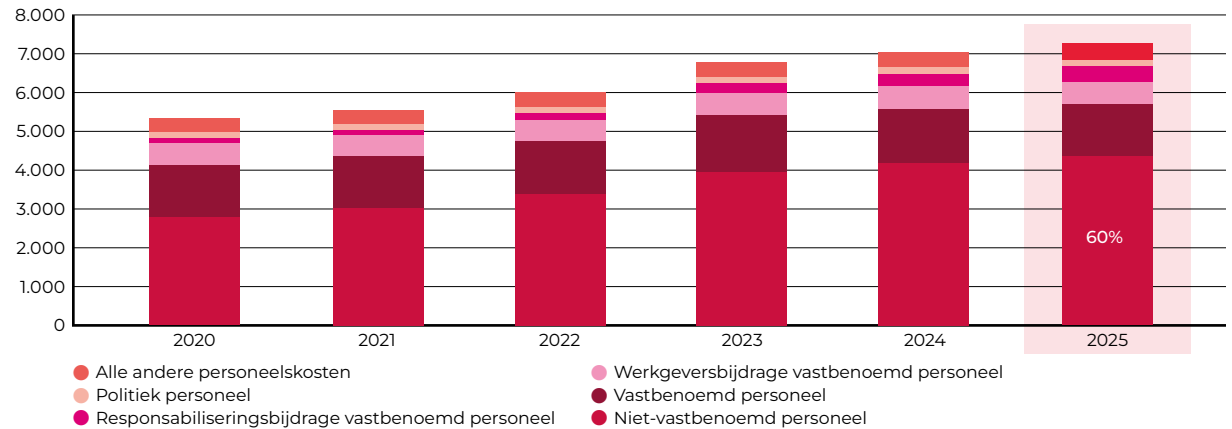
De responsabiliseringsbijdragen voor de pensioenen van het vastbenoemd personeel zouden in 2025 immers toenemen met 71,4 miljoen euro. De grootste stijging zit echter bij de uitgaven voor niet-vastbenoemd personeel. De besturen budgetteren hiervoor 172 miljoen euro meer (+4,1%) dan in 2024, terwijl ze voor de vastbenoemden 49 miljoen euro minder begroten (-3,6%) ondanks de toename van de responsabiliseringsbijdrage.

Een Vlaamse financieringslijn 2020-2025 helpt om 50% van de responsabiliseringsbijdrage op te vangen. Deze specifieke toelage volgt mee de trend en loopt op van 95 miljoen euro in 2020 tot 259 miljoen euro in 2026.

De voorbije jaren hielden Vlaamse gemeentebesturen hun personeelsaantal vrij stabiel. Die trend houdt aan in 2024. De lokale besturen tellen samen 105.779 voltijdse equivalenten (vte's), wat 0,6% meer is dan in 2023.

Wel krimpt het aandeel vastbenoemden (20%) opnieuw. Deze tendens komt al jaren tot uiting, waarbij er steeds meer contractuelen aangenomen worden en er minder statutairen instromen dan uitstromen.

Evolutie en aandeel personeelsuitgaven per type – 2020-2025

Evolutie personeelsaantal (aantal vte)

	2023	2024	Vershil	Evolutie 2023-2024
Vastbenoemden	22.399	20.674	-1.725	-7,7%
Contractanten	82.772	84.505	1.733	2,1%
TOTAAL	105.171	105.779	608	0,6%

Pensioenen van het vastbenoemd personeel

De stijgende pensioenuitgaven creëren een steeds grotere financiële druk. Bijna drie kwart van de steden en gemeenten gaf vorig jaar in de Belfius-enquête aan dat de pensioenfactuur deze bestuursperiode de belangrijkste uitdaging wordt.

In tegenstelling tot werkgevers in de privésector of bij andere bestuursniveaus, dragen de provincies en gemeenten zélf de volledige pensioenlasten van hun vastbenoemde ambtenaren en rechthebbenden. De federale overheid komt hierin niet tussen. Dat aparte pensioenstelsel voor statutair personeel werkt volgens een repartitiesysteem met een steeds kleiner aantal 'bijdragere'. De basisbijdrage voor het pensioenfonds wordt namelijk gebaseerd op de lonen van een steeds kleinere groep van vastbenoemden. Die groep is de voorbije jaren structureel gekrompen en zal in 2024 slechts 20% uitmaken van het personeelsbestand.

Zonder nieuwe benoemingen versnelt dat proces, mede door de leeftijdspiramide van het statutair personeel, die aan de basis verder versmalt. Als veel statutaire werknemers binnenkort met pensioen gaan, stijgen de pensioenuitgaven, terwijl de financieringsbasis verder afneemt.

Om het structurele en groeiende onevenwicht aan te pakken, werd in 2011 (wet van 24 oktober 2011) een nieuw pensioenmodel ingevoerd, met ingang van 1 januari 2012. De oprichting van dat 'Gesolidariseerd Pensioenfonds' voorziet een systeem van dubbele bijdragen (basis en responsabilisering) dat jaarlijks alle pensioenuitgaven moet dekken. Hoewel dat systeem het Gesolidariseerd

Pensioenfonds in balans houdt, betekent het voor de lokale besturen een forse en aanhoudende stijging van hun bijdragen.

In 2025 steeg het basistarief tot 45% (tegenover 41,5% bij de oprichting van het fonds), terwijl de **responsabiliseringsbijdrage** is vastgesteld op 75,5% (aanvankelijk 50%). Tegen 2030 zou de responsabiliseringsbijdrage 86,5% bereiken. Die responsabiliseringscoëfficiënt wordt aangerekend wanneer de werkelijke pensioenlasten van een bestuur hoger liggen dan hun bijdragen.

Volgens de laatste projecties van de Federale Pensioendienst (2024) zou de responsabiliseringsbijdrage (die boven op de verhoogde basisbijdragen komt) voor Vlaamse gemeenten en hun autonome gemeentebesturen (AGB) stijgen van 221 miljoen euro in 2023 tot 601 miljoen euro in 2030.

Tel daar de OCMW's bij en de responsabiliseringsbijdrage loopt op van 380 miljoen euro in 2023 tot 1 miljard euro in 2030.

Het Beheerscomité van het Gesolidariseerd Fonds zelf (Memorandum juni 2024) waarschuwt: 'De stijgende pensioenuitgaven creëren een onhoudbare financiële druk. Als er niets verandert, moeten provinciale en lokale besturen een steeds groter deel van hun budget besteden aan pensioenen. Daardoor kunnen ze niet, of slechts gedeeltelijk, reageren op een reeks maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, sociale kwesties of veiligheid'.

Evolutie van de bijdragepercentages 2021 - 2030

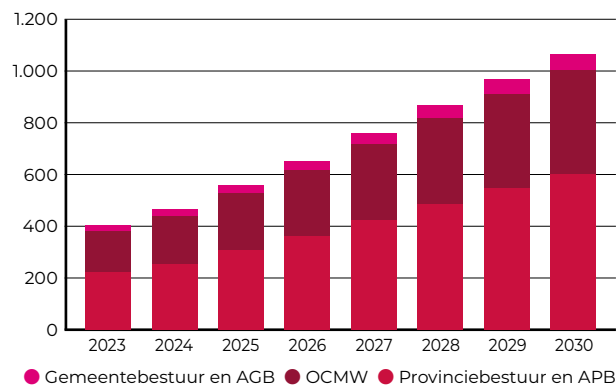
	Basisbijdrage	Responsabiliseringsbijdrage
2021	41,50%	50,00%
2022	43,00%	52,94%
2023	44,00%	70,17%
2024	45,00%	71,60%
2025	45,00%	75,50%
2026	45,00%	78,68%
2027	45,00%	81,51%
2028	45,00%	83,77%
2029	45,00%	85,41%
2030	45,00%	86,54%

Bron: VVSG op basis van de ramingen van de Federale Pensioendienst

Tijdens de vorige bestuursperiode (2019-2024) namen Vlaanderen en Wallonië maatregelen om de financiering van de pensioenlasten te ondersteunen. In het Brussels Gewest is niets voorzien. Een Vlaamse financieringslijn helpt sinds het begin van de vorige gemeentelijke bestuursperiode de Vlaamse lokale besturen alvast als oplossing om de responsabiliseringsbijdrage voor de periode 2020-2025 met 50% te verminderen. Die regionale tussenkomst wordt verlengd voor de volgende bestuursperiode.

Bovendien voorziet het **federale coalitieakkoord (Arizona)** in bijkomende steun voor lokale besturen. De concrete modaliteiten en het financieringsmechanisme zijn echter nog niet bekend.

Evolutie van de responsabiliseringsbijdrage voor vastbenoemd personeel (in miljoen EUR)

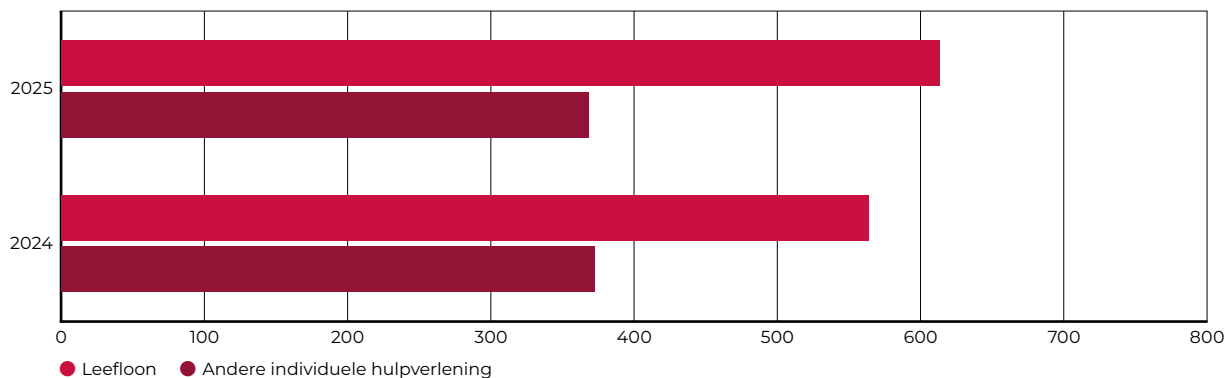

Individuele hulpverlening

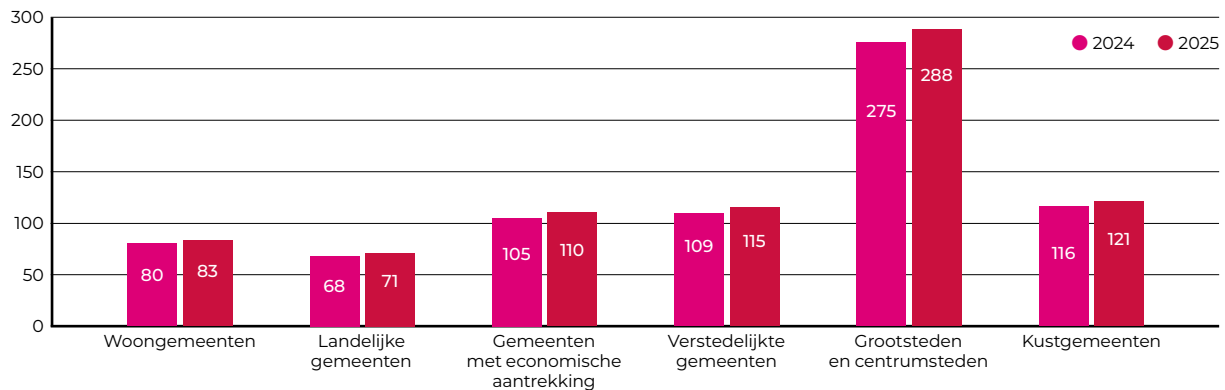
Voor 2025 voorzien de Vlaamse lokale besturen 45 miljoen euro meeruitgaven voor individuele hulpverlening. Dit komt neer op een stijging van 4,8%. Die stijging is te wijten aan de hogere uitgaven voor het leefloon. De Vlaamse lokale besturen verwachten dat deze uitgaven met 49 miljoen euro zullen toenemen in 2025. Verwacht wordt dat de uitgaven voor 'andere individuele hulpverlening' een lichte daling van 4 miljoen euro zal kennen in 2025. Dit kan te maken hebben met een daling van de energieprijzen, waardoor OCMW's minder steunaanvragen ontvangen.

Gemiddeld geven Vlaamse besturen 144 euro uit per inwoner aan individuele hulpverlening. Wanneer de gemeenten ingedeeld worden in de Belfius-clusters zijn het vooral de groot- en centrumsteden die het meeste uitgeven aan individuele hulpverlening. Deze besturen ramen in 2025 om 288 euro per inwoner uit te geven. Dit valt te verklaren omdat in deze gemeenten zich de grootste concentratie van begunstigden van het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI) bevinden.

Evolutie van de individuele hulpverlening – 2024-2025 (in miljoen EUR)

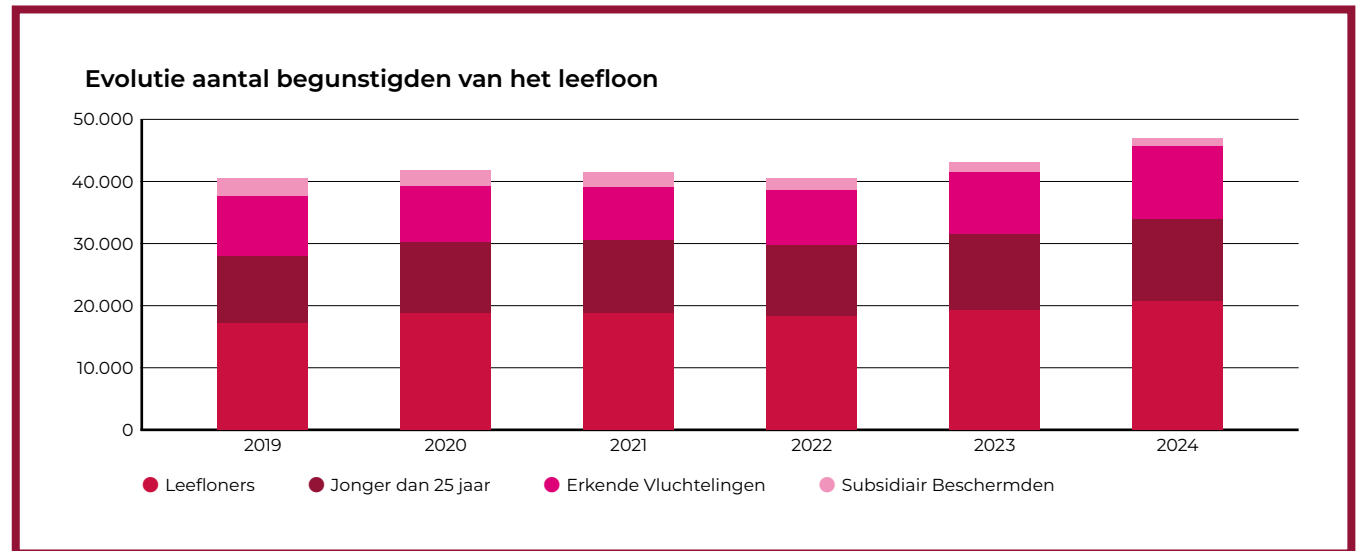

Individuele hulpverlening per cluster – 2024-2025 (in EUR/inw.)

De federale overheid financiert een groot deel van de leefloonuitgaven. Via het recht op maatschappelijke integratie (RMI) staat ze in voor 60 tot 100% van de uitgaven naargelang het leefloontype. Een deel van de leefloonuitgaven wordt dus echter door het OCMW zelf gedragen.

Volgens statistieken van de POD Maatschappelijke Integratie telde Vlaanderen eind 2024 zo'n 47.016 begunstigden van het RMI. Het aantal leefloners steeg met 7% t.o.v. 2023. Maar ook het aantal min-25-jarigen en erkende vluchtelingen nam toe met respectievelijk 9% en 16%.

Individuele hulpverlening (impact van de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen)

OCMW's krijgen de laatste jaren steeds meer hulpvragen voor sociale bijstand. Dat is een gevolg van opeenvolgende crisissen tijdens de vorige bestuursperiode (2019-2024) waaronder corona, stijgende energieprijzen en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Vooral grote steden worden getroffen omdat zij meer sociaal kwetsbare personen tellen en vaak de eerste toegangspoort zijn voor migranten en vluchtelingen.

Daarnaast werd de individuele hulpverlening intensiever. Door de voortdurende toename van het aantal hulpvragen neemt ook de budgettaire druk toe. Gemiddeld 6% van de exploitatie-uitgaven van een gemeentebestuur gaat naar individuele hulpverlening (die wel voor meer dan de helft wordt gecompenseerd door de federale overheidsdienst Maatschappelijke Integratie).

Bij de start van deze nieuwe bestuursperiode is de belangrijkste nieuwe uitdaging voor OCMW's de impact van de maatregelen die de nieuwe federale regering (Arizona) voorziet door werkloosheidsuitkeringen in de tijd te beperken. Personen die daardoor uit het systeem vallen, kunnen aankloppen bij het OCMW van hun gemeente voor een leefloon (LL).

Bijgevolg zullen de uitgaven voor het leefloon, die gedeeltelijk ten laste zijn van de OCMW's, onvermijdelijk stijgen. Temeer omdat OCMW's meer personeel nodig hebben om de toenemende werkdruk op te vangen die de instroom van nieuwe begunstigden met zich meebrengt.

Onderzoek van Belfius Research schat een mogelijke meerkost van 135 miljoen euro in 2026 (+20%).

De hervorming van de werkloosheidsuitkeringen wordt trapsgewijs doorgevoerd vanaf 2026. Volgens een schatting van Belfius Research, die gebaseerd is op verschillende scenario's, kan de financiële impact voor de gemeente (OCMW) fors oplopen. We gaan uit van de werkelijke lasten die de gemeente draagt, dus niet het deel dat door federaal wordt terugbetaald.

- In het basisscenario veronderstellen we dat 30% van de werklozen die hun uitkering verliest doorstroomt naar het OCMW. Dit zorgt voor een extra uitgave (kosten van leefloon gedragen door de gemeente en extra personeelskosten) van 135 miljoen euro voor de Vlaamse OCMW's. Dat komt neer op een meeruitgave voor de gemeente van ongeveer 20%.
- In een zwaarder scenario, waarbij er 45% doorstromen naar het OCMW, stijgt het extra bedrag zelfs tot 203 miljoen euro (+30%).

De gemeenten en OCMW's rekenen dan ook op een federale tegemoetkoming. Het regeerakkoord voorziet namelijk dat 'de impact van de tijdsbeperking van werkloosheidsuitkeringen op een extra instroom van begunstigden van het leefloon voor de OCMW's wordt gecompenseerd door een verhoging van de financiering van het leefloon door de federale overheid'. De concrete modaliteiten moeten echter nog worden bepaald en de kwestie van de budgettaire neutraliteit blijft open.

Toegestane werkingssubsidies

De uitgaven voor werkingssubsidies nemen in 2025 toe met 223 miljoen euro. De grootste toelage gaat naar de politiezones. Deze krijgen van de gemeenten in 2025 1,4 miljard euro. Dit is 201 euro per inwoner en een stijging van 4,5% t.o.v. 2024. Ook de toelage aan hulpverleningszones stijgt in 2025 met 4,7%. Sterkste stijger is de gemeentetoelage aan welzijns- en andere OCMW-verenigingen, die in 2025 zou toenemen met 6,7%.

Financiële uitgaven

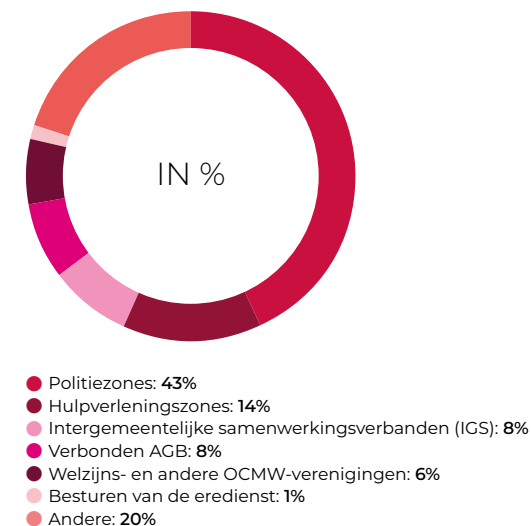
Voor 2025 ramen de Vlaamse gemeenten 287 miljoen euro aan financiële uitgaven. Dit is slechts een beperkte fractie (2%) van de totale exploitatie-uitgaven

De financiële uitgaven omvatten onder meer de kosten (interesten) verbonden aan schulden. Aflossingen van opgenomen leningen en leasings staan vermeld bij de financieringsuitgaven (zie liquiditeitentabel). Bovenop de 42 euro per inwoner aan financiële uitgaven komt er dus nog gemiddeld 159 euro per inwoner bij aan aflossing van financiële langetermijnschulden.

Toegestane werkingssubsidies – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Gemeentetoelage aan			
Politie	1.370	201	4,5%
Hulpverleningszone	436	64	4,7%
IGS	250	30	-26,6%
AGB	239	35	-2,3%
Welzijns- en andere OCMW-verenigingen	200	37	6,7%
Besturen van erediensten	44	6	-4,8%
Anderen toegestane werkingssubsidies	634	93	13,4%
TOEGESTANE WERKINGSSUBSIDIES	3.178	466	2,8%

Gemeentetoelage aan – 2025

De impact van de extra federale financiering voor de veiligheidsdiensten

Sinds 2001 voor de politie en sinds 2015 voor de civiele veiligheid, is het lokale veiligheidsbeleid in handen van entiteiten die losstaan van de gemeenten. De meergemeentestructuren of eengemeentepolitiezones worden gereguleerd door federale normen.

De budgetten van de zones, zowel voor politie- als hulpverleningszones, worden gefinancierd door twee hoofdbronnen: federale bijdragen (de federale dotatie en aanvullende dotaties) en gemeentedotaties. Volgens de organieke wet van de zones moet de dotatie van de gemeente(n) de dienstverlening van de zones in evenwicht houden. Met andere woorden: als de federale financiering niet volstaat, moeten gemeenten het verschil bijpassen.

Voor de Vlaamse gemeenten bedragen alle gemeentelijke dotaties voor politie- en hulpverleningszones bijna 1.806 miljoen euro, wat overeenkomt met 12% van de totale exploitatie-uitgaven.

De federale regering (Arizona) voorziet extra middelen voor de veiligheidsdiensten. Voor de hulpverleningszones moet dat leiden tot de indexering van de federale dotaties en de start van een groeitraject richting de 50/50-regeling (federale financiering versus gemeentelijke financiering). De Waalse regering voorziet specifiek voor het Waalse grondgebied een mechanisme waarbij provincies het gemeentelijke aandeel in de financiering van de hulpverleningszones overnemen. Dat is al een tijdje van kracht, maar gaat dus verder tot de overname compleet is.

Voor de politiezones wil de federale regering de financieringsnorm herzien. Het doel is om elke lokale politiezone, rekening houdend met haar context, de middelen te geven om equivalente en adequate basispolitiediensten te bieden. Dat moet gebeuren via een hogere, flexibelere en transparantere financiering, inclusief indexering. Bovendien worden fusies van zones (buiten het Brussels Gewest) aangemoedigd.

Exploitatie- ontvangsten

Na de forse impact van de inflatieopstoot op de meerjarenplannen van 2023 en 2024, voorzien gemeenten en OCMW's in hun meerjarenplannen voor 2025 een gematigde toename van exploitatie-ontvangsten: 3,8% meer ten opzichte van het beginkrediet 2024. In totaal groeien de ontvangsten van 15,6 tot 16,2 miljard euro, dit is 592 miljoen euro meer dan in 2024 of 70 euro per inwoner.

Exploitatie-ontvangsten nemen hiermee sterker toe dan de exploitatie-uitgaven, zodat het exploitatiesaldo groter is dan in 2024. Aan ontvangstenzijde voelen de gemeenten nog steeds de impact van de fors aangetrokken inflatie die tot hogere belastbare inkomens leidde.

Vooral de 323 miljoen euro meer aan fiscale ontvangsten (+4,8%) vormen de belangrijkste groeimotor, samen met 223 miljoen euro groei in de werkingssubsidies.

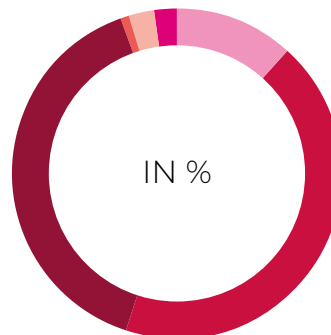
Bijna de helft van de ontvangsten bestaat uit fiscale ontvangsten (44%), gevolgd door werkingssubsidies (39%) en ontvangsten uit de werking (12%).

Exploitatie-ontvangsten – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Ontvangsten uit werking	1.917	281	2,1%
Fiscale ontvangsten en boetes	7.065	1.036	4,8%
Werkingsubsidies ⁽¹⁾	6.407	939	3,6%
Recuperatie individuele hulpverlening	140	21	1,3%
Andere operationele ontvangsten	382	56	1,3%
Financiële opbrengsten	343	50	-0,7%
EXPLOITATIE-ONTVANGSTEN	16.253	2.382	3,8%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.).

Exploitatie-ontvangsten – 2025

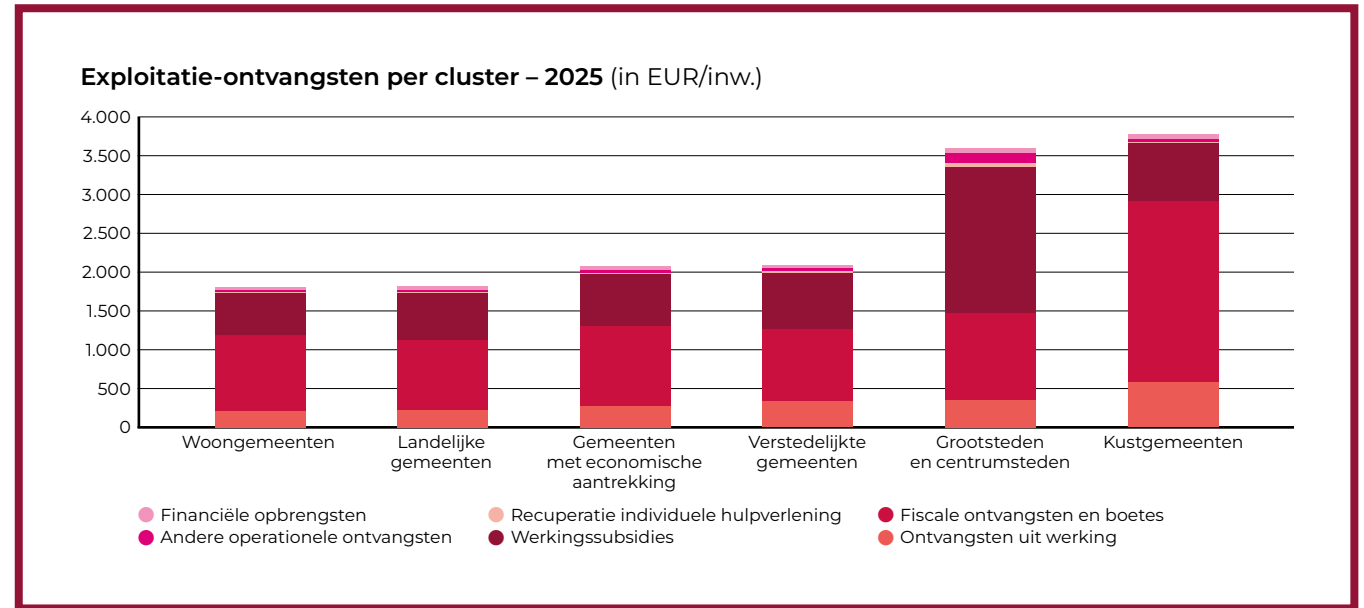

- Ontvangsten uit werking: **11,8%**
- Fiscale ontvangsten en boetes: **43,5%**
- Werkingsubsidies⁽¹⁾: **39,4%**
- Recuperatie individuele hulpverlening: **0,9%**
- Andere operationele ontvangsten: **2,3%**
- Financiële opbrengsten: **2,1%**

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.).

De soorten ontvangsten verschillen sterk naargelang het sociaaleconomisch type van de gemeente⁽¹⁾. Toegesplitst per cluster zijn werkingssubsidies relatief belangrijker voor steden (52%), terwijl belastingen de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten vormen, tot zelfs 61% voor kustgemeenten. Omdat grote en regionale steden de grootste concentratie van begunstigden op het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI) kennen, lopen de werkingssubsidies voor hulpverlening daar het hoogst op.

(1) Belfius: Sociaaleconomische typologie van gemeenten (2017).

Fiscale ontvangsten

Door de indexering van de inkomens blijven vooral de ontvangsten uit de **aanvullende personenbelasting (APB)** in 2025 verder aangroeien (+7,4%). De impact op de ontvangsten uit de **opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV)** volgde al sneller, maar levert toch ook in 2025 nog een continue groei (+3,9%).

Lokale belastingen van gemeenten zelf beslaan een heel breed gamma en vullen de belastingontvangsten verder met 14% aan. De ontvangsten uit lokale belastingen zouden in 2025 eerder stabiel blijven (+0,9%). Specifieke lokale belastingen die toenemen, zijn hoofdzakelijk die op tweede verblijven, afgifte van documenten, huisvuil, verblijfsbelasting, leegstand en exploitatie van hinderlijke inrichtingen.

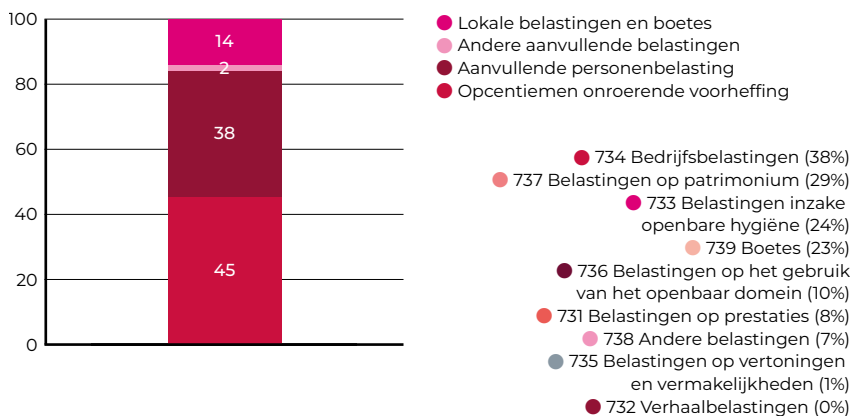
Bij afloop van het meerjarenplan 2020-2025 neemt het gemiddeld aantal opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) lichtjes af: twee gemeentebesturen verhoogden hun tarief, één verlaagde het. Het is door enkele nieuwe fusiebesturen die hun tarief naar beneden herzagen om te harmoniseren, dat de gemiddelde aanslagvoet lichtjes daalt tot 895 opcentiemen. Nieuw deze bestuursperiode is dat de OOV-tarieven gedifferentieerd kunnen worden, wat ondertussen het geval is voor twaalf gemeenten.

Voor het percentage aan aanvullende personenbelasting (APB) zien we sinds 2015 een stelselmatig lichte daling van de gemiddelde aanslagvoet, die echter in 2025 op 7,17% stabiliseert. Slechts drie gemeenten verhoogden hun belastingtarieven en één verlaagde ze. Ook al harmoniseerden enkele nieuwe fusiebesturen hun tarieven door ze te verlagen, weegt dit in de berekening van het gemiddelde niet door.

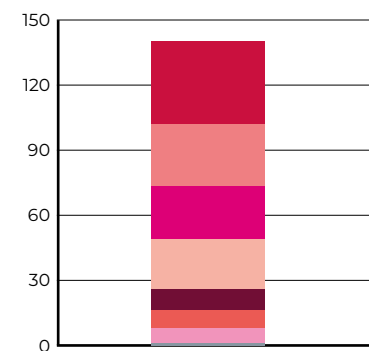
Fiscale ontvangsten – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Opcentiemen onroerende voorheffing	3.180	466	3,9%
Aanvullende personenbelasting	2.785	408	7,4%
Andere aanvullende belastingen	135	20	2,1%
Lokale belastingen en boetes	964	141	0,9%
FISCALE ONTVANGSTEN EN BOETES	7.065	1.036	4,8%

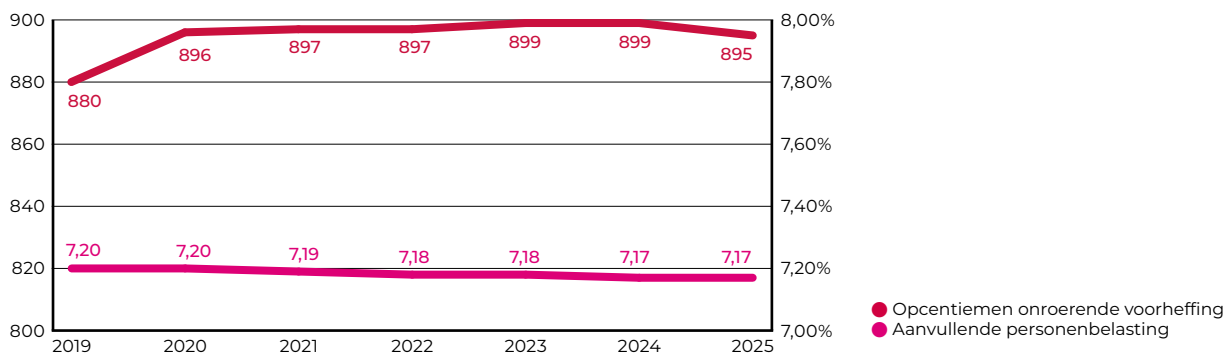
Fiscale ontvangsten – 2025 (in %)

Lokale belastingen – 2025 (in EUR/inw.)

Evolutie gemiddelde aanslagvoeten

De impact van de fiscale hervorming op de opbrengst van de gemeentelijke personenbelasting

De geplande fiscale hervorming van de federale regering, met onder meer het verhogen van de belastingvrije som, dreigt te leiden tot een vermindering van de APB-opbrengsten (de aanvullende personenbelasting).

Volgens de ramingen levert de APB-opbrengst in 2025 2,8 miljard euro voor de Vlaamse gemeenten, goed voor 17% van hun totale exploitatie-ontvangsten.

De fiscale hervorming zou geleidelijk in werking treden, met in een eerste fase de afschaffing of vermindering van bepaalde fiscale aftrekmechanismen (zoals voor alimentatie of interesten op een tweede verblijf). Dat moet de belastinggrondslag tijdelijk licht verbeteren. In een tweede fase volgt echter een verhoging van de belastingvrije som en de afschaffing van de speciale bijdrage voor de sociale zekerheid, wat leidt tot een aanzienlijkere daling van de federale belasting.

Door de vertraging tussen aangifte en inning zullen de gemeenten de impact hiervan pas aan het einde van de bestuursperiode (in 2029-2030) voelen. Volgens de schattingen van de Vlaamse vereniging van Steden en Gemeenten zou de netto-impact op kruissnelheid ongeveer 4 tot 6% van de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten bedragen (een verlies van bijna 200 miljoen euro).

Om dat verlies te compenseren, kunnen gemeenten geneigd zijn om het tarief van hun aanvullende belasting op de personenbelasting te verhogen. Dat gebeurde ook al bij vorige fiscale hervormingen.

Er moeten twee punten worden benadrukt:

- De impact van de hervorming verschilt per gemeente, afhankelijk van de structuur van deze ontvangsten (relatief gewicht van de APB) en de lokale sociaaleconomische context (grootte en structuur van de inkomens in de gemeente).
- Potentiële tariefwijzigingen door bepaalde gemeenten om het verlies te compenseren, kunnen in een tweede fase gevolgen hebben voor de verdeling van de dotaties van het gemeentefonds (met name de criteria APB-herverdeling en externaliteiten).

Werkingsubsidies

Gemeenten halen gemiddeld meer dan een derde (39%) van hun exploitatie-ontvangsten uit fondsen en werkingsubsidies (voornamelijk van de Vlaamse overheid). Het Gemeentefonds alleen al levert 3,7 miljard (60%) van de 6,4 miljard euro aan werkingsubsidies op, met een jaarlijkse basisstijging van 3,5% ter ondersteuning van de beleidsautonomie van gemeenten.

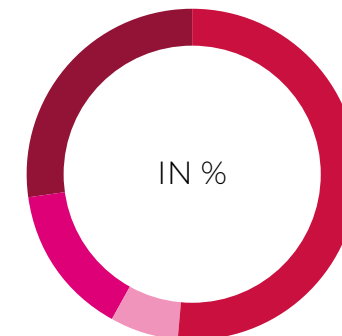
De specifieke werkingsubsidies zouden met 1,9% tot 1,7 miljard euro oplopen. Hierin zit de federale financiering van de leeflonen en het recht op maatschappelijke integratie (RMI), die 60 tot 100% van de uitgaven van een lokaal bestuur voor individuele hulpverlening terugbetaalt. Maar ook een reeks bijkomende Vlaamse werkings- en project-subsidies, naast 259 miljoen euro voor de oplopende pensioenuitgaven zoals voorzien in het Vlaamse regeerakkoord 2020-2025.

Werkingsubsidies – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Gemeentefonds - basisdotatie	3.293	483	3,7%
Gemeentefonds - aanvullende dotatie	437	64	1,8%
Overige algemene werkingsubsidies	933	137	7,5%
Specifieke werkingsubsidies ⁽¹⁾	1.743	256	1,9%
WERKINGSSUBSIDIES	6.407	939	3,6%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.).

Werkingsubsidies – 2025

- Gemeentefonds - basisdotatie: 51%
- Gemeentefonds - aanvullende dotatie: 7%
- Overige algemene werkingsubsidies: 15%
- Specifieke werkingsubsidies: 27%

Investerings

Gemeenten zijn een belangrijke investeringsmotor. De voorbije bestuursperiode realiseerden ze zo'n 15 miljard euro aan lokale investeringen. In 2025 staan 4,2 miljard euro aan investeringen⁽¹⁾ gepland.

De lokale investeringsbudgetten gaan hoofdzakelijk naar 'natuur- en milieubeheer' (waterbeheer en klimaatverandering), 'cultuur en vrije tijd', maar ook naar 'mobiliteit' (wegeninfrastructuur en riolering, elektrificatie van voertuigen).

Investeringsubsidies die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt voor fietsinfrastructuur en voor lokale klimaatacties volgens het Lokaal Energie en Klimaatpact (LEKP) 'sturen' en ondersteunen de gemeentelijke investeringen.

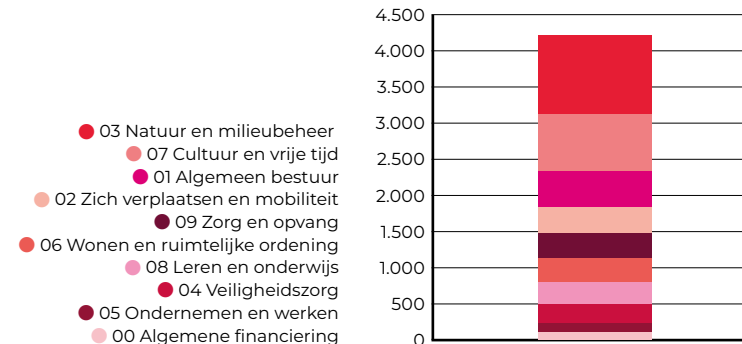
Groene lokale investeringen zijn nodig om de gemeentebouwen, die vaak niet energiezuinig zijn, duurzamer te maken. Lokale besturen vervullen een voorbeeldfunctie in de strijd tegen klimaatverandering. Met duidelijke engagementen en duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) geven ze onder meer de 'modal shift' mee vorm. Dit doen ze niet alleen aan de hand van eigen actieplannen, maar evengoed door hun inwoners systemen aan te bieden om duurzame investeringen te helpen realiseren.

(1) Zonder de financiële vaste activa (FVA).

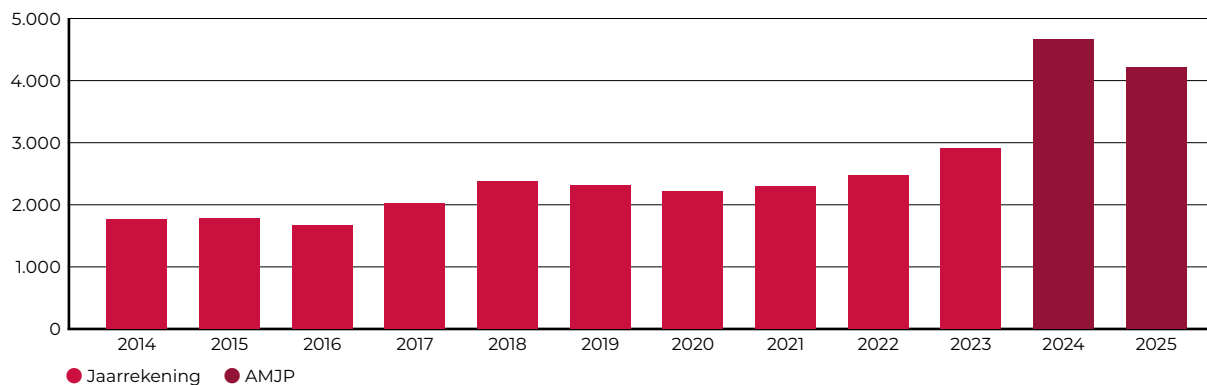
Investeringsuitgaven – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
INVESTERINGSUITGAVEN (ZONDER FVA)	4.212	617	-9,7%

Investerings per beleidsdomein – 2025 (in miljoen EUR)

Evolutie investeringen – 2014-2025 (in miljoen EUR)

Investerings in het kader van de energietransitie

Lokale besturen spelen een sleutelrol bij het uitvoeren van het energietransitiebeleid en het versterken van de klimaatweerbaarheid van hun grondgebied, bijvoorbeeld bij overstromingen of stormschade. Tegelijk is het een financiële en technische uitdaging om duurzame en efficiënte oplossingen te implementeren.

Het 'Burgemeestersconvenant', ondertekend door meer dan 80% van de Belgische gemeenten, toont dit engagement. Het streeft naar een vermindering van 40% van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 en een geïntegreerde aanpak voor klimaatverandering. Lokale besturen zetten zich in om de Europese klimaat- en energiedoelstellingen te behalen, zoals die voor energieprestaties van gebouwen en het gebruik van hernieuwbare energie.

Het energieverbruik verminderen vereist zware investeringen, maar botst op twee traditionele barrières: hoge investeringskosten en onzekere resultaten vanwege verschillende technische oplossingen, volatiele energiekosten en specifieke normen.

De regionale overheid ondersteunt lokale besturen met financiële, technische en methodologische instrumenten om energie-efficiëntie strategieën uit te werken. Hoewel de investeringen groot zijn, leiden verbeterde energieprestaties uiteindelijk tot lagere exploitatiekosten. Die terugkerende besparing maakt gemeenten minder afhankelijk van schommelende energieprijzen.

Voor een succesvolle energietransitie zijn een gestructureerde organisatie en de betrokkenheid van alle lokale actoren noodzakelijk. Gemeenten kunnen verschillende financieringsinstrumenten gebruiken, waaronder oplossingen van Belfius, om hun energieprojecten te ondersteunen.

Andere **belangrijke uitdagingen** zijn:

- De instabiliteit van de macro-economische omgeving door internationale ontwikkelingen
- De uitdagingen van de financiering van de openbare veiligheid (politiezones en hulpverleningszones)
- De toekomstige financiële capaciteit van de subsidiërende overheden (Gewest en Federaal)
- Institutionele hervormingen op lokaal niveau (gemeentefusies, regiowerking enz.)

Budget van liquide middelen

Gemeentebesturen financieren hun beleid met eigen middelen en plannen daarnaast om in 2025 voor 2,1 miljard euro aan leningen aan te gaan, zonder aan evenwicht in te boeten. Een mooi financieel uitgangspunt om lokaal beleid te voeren, wetende dat er op de jaarrekening steevast nog een groter budgettair overschot overblijft dan in het meerjarenplan, dit vanwege (slechts gedeeltelijk) gerealiseerde investeringsplannen.

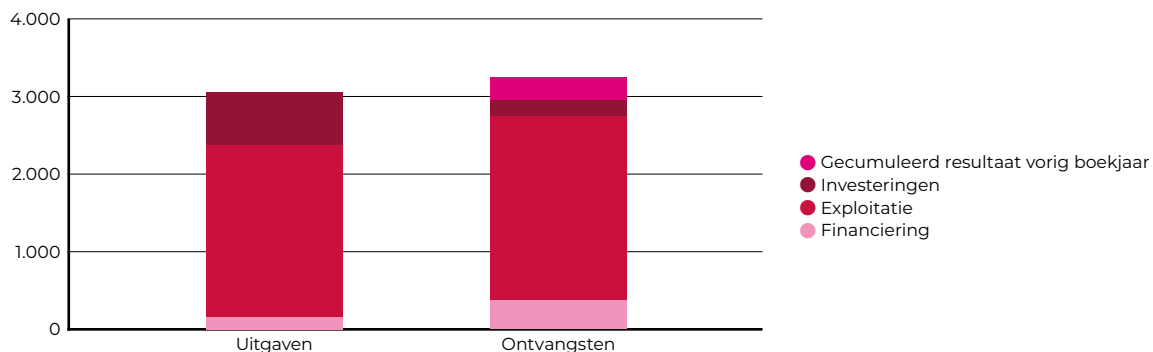
Het liquiditeitsbudget geeft een overzicht van de exploitatie, investeringsverrichtingen en financiering.

- Het exploitatiebudget 2025 sluit positief af. Dit saldo vormt een eerste buffer van 1.175 miljoen euro, waarmee de leningen kunnen worden afgelost. Wat rest is de autofinancieringsmarge van 405 miljoen euro, de uiteindelijke buffer binnen het exploitatiebudget. Het handhaven van het evenwicht tussen uitgaven en ontvangsten is een voortdurende oefening en vereist afgelijnde beleidskeuzes.
- Investeringsuitgaven worden gedeeltelijk gefinancierd door investeringsontvangsten zoals uit de verkoop van activa en via investeringsubsidies. Die volstaan echter niet om de investeringsuitgaven te dekken, wat resulteert in een negatief 'saldo exploitatie en investeringen'. Verdere financiering is daarom noodzakelijk.
- In 2025 plannen gemeentebesturen in het financieringsbudget om voor 2,1 miljard euro aan leningen en leasings op te nemen. De verwachte uitgaven voor het aflossen van financiële schulden zullen in 2025 rond een miljard euro uitkomen.

Staat van het financiële evenwicht – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
EXPLOITATIESALDO	1.175	172	30,2%
Exploitatie-uitgaven	15.077	2.210	2,2%
Exploitatie-ontvangsten	16.253	2.382	3,8%
INVESTERINGSSALDO	-3.350	-491	-3,8%
Investeringsuitgaven	4.701	689	7,6%
Investeringsontvangsten	1.351	198	18,4%
SALDO EXPLOITATIE EN INVESTERINGEN	-2.446	-359	-0,5%
FINANCIERING	1.416	208	-2,7%
Financieringsuitgaven	1.085	159	8,3%
Financieringsontvangsten	2.501	367	1,8%
BUDGETTAIR RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	-1.030	-151	-5,1%
Gecumuleerd resultaat vorig boekjaar	2.087	306	-1,2%
GECUMULEERD BUDGETTAIR RESULTAAT	1.058	155	-6,7%
Onbeschikbare gelden	-169	-25	0,0%
BESCHIKBAAR BUDGETTAIR RESULTAAT	889	130	-8,3%

Liquiditeitsbudget – 2025 (in EUR/inw.)

Overschotten uit het verleden dekken ruimschoots het budgettair tekort van het boekjaar zelf. Gemeenten voorzien dat ze uit vorige boekjaren een gecumuleerd budgettair resultaat van 2 miljard euro overhouden, waardoor ze met een budgettair eindresultaat van 889 miljoen euro in evenwicht zijn.

Evenwicht

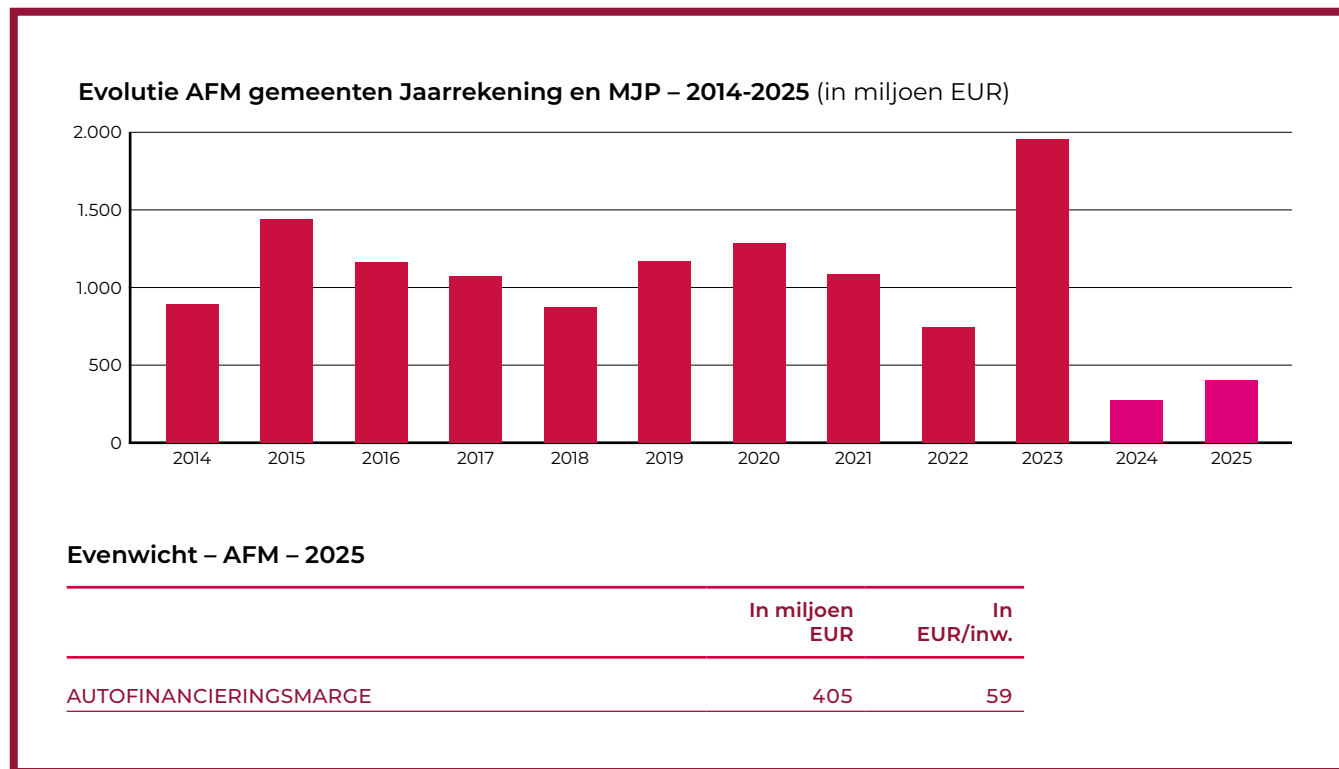
Na het topjaar 2023 valt de autofinancieringsmarge (AFM) in de vooruitzichten terug tot 405 miljoen euro of 59 euro per inwoner. Dit is een marge van 2,5% aan exploitatie-ontvangsten. Die marge kan bijkomende uitgaven opvangen voor lokaal beleid en laat ruimte voor extra uitgaven voor investeringen en leningen.

Daarmee is dit tweede evenwichtscriterium veiliggesteld, dat vereist dat een bestuur op het einde van de planperiode een structureel evenwicht haalt. Aan het begin van de nieuwe bestuursperiode in 2025 en dus het laatste jaar van de meerjarenplanning mag de AFM immers niet onder nul zakken.

Individueel kan de marge echter sterk verschillen. Heel wat gemeenten verkiesen veiligheidshalve een buffer te behouden in hun beginkrediet (positieve AFM).

Andere gemeenten wendden de ontvangsten volledig aan (AFM zeer klein of nul).

Waarom ligt het niveau van de AFM in de jaarrekeningen veel hoger dan in het meerjarenplan?

Omdat niet alle projecten en uitgaven voorzien in het meerjarenplan worden gerealiseerd, komt er opnieuw marge vrij. In 2023 bereikte de AFM als buffer een ongezien niveau door de extra en eenmalige ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting (door een verschuiving in de betaalkalender stortte de FOD Financiën immers de sommen van 14 maanden door in plaats van 12 maanden). Tegelijk lagen de belastingontvangsten ook hoger als gevolg van de sterke inflatie de jaren ervoor.

De hoge AFM is een bewijs van een gezonde financiële situatie, met extra beleidsmarge om schokken zoals een aantrekkende inflatie te kunnen opvangen.

Vlaamse provincies

Exploitatie-uitgaven

Ook voor de Vlaamse provincies vormt 2025, als laatste jaar in het meerjarenplan, een overgangsjaar. Ze voorzien 873 miljoen euro exploitatie-uitgaven voor 2025, nagenoeg hetzelfde bedrag als in 2024. Per inwoner komt dat neer op 128 euro.

Personeelsuitgaven nemen met 422 miljoen euro het grootste deel van de exploitatie-uitgaven (48%) in. Een toename van 4,2% ten opzichte van 2024. De aankoop van goederen en diensten (27%) is de tweede belangrijkste uitgave. Die daalt wel met 6,6% ten opzichte van 2024. Een verdere verwachte daling van de energieprijzen is daarvoor een verklaring. De toegestane werkingssubsidies vormen de derde belangrijke rubriek binnen de uitgaven (23%). Die worden begroot op 199 miljoen euro, wat een lichte stijging is tegenover 2024.

Provincies zijn actief in diverse beleidsdomeinen met 'natuur en milieubeheer', 'ondernemen en werken', 'cultuur en vrije tijd' als de belangrijkste. Het grootste deel van het provinciaal budget gaat weliswaar naar algemeen bestuur, goed voor 46 euro per inwoner.

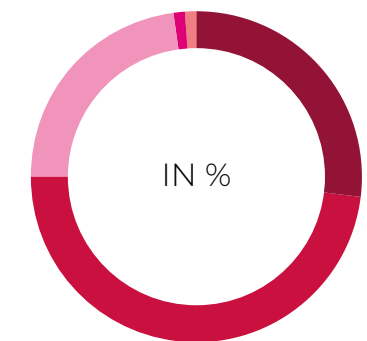
Exploitatie-uitgaven van provincies – 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Goederen en diensten	236	35	-6,6%
Personeel	422	62	4,2%
Toegestane werkingssubsidies ⁽¹⁾	199	29	1,4%
Andere operationele uitgaven	9	1	7,1%
Financiële uitgaven ⁽²⁾	8	1	-25,4%
EXPLOITATIE-UITGAVEN	873	128	0,1%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (30 EUR/inw.).

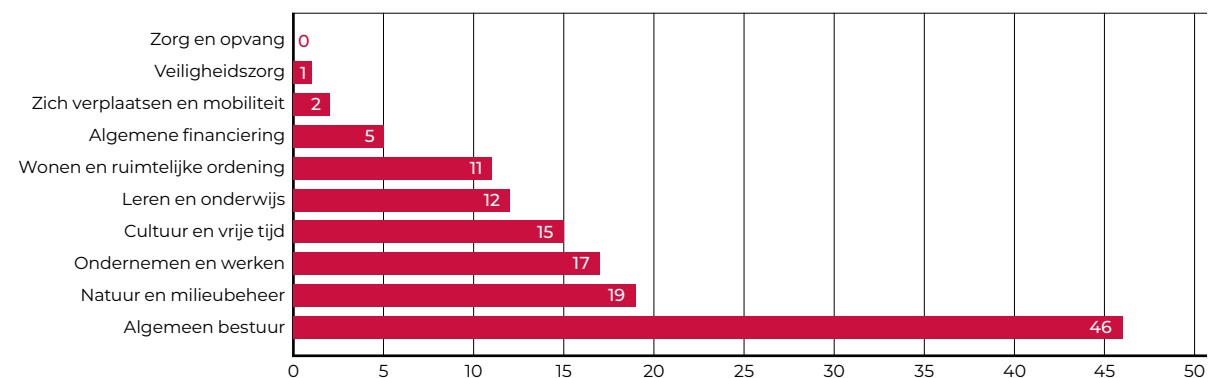
(2) Rentelasten inbegrepen, niet de kapitaalaflossingen van leningen (BBC).

Exploitatie-uitgaven – 2025

- Goederen en diensten: 27%
- Personeel: 48%
- Toegestane werkingssubsidies: 23%
- Andere operationele uitgaven: 1%
- Financiële uitgaven: 1%

Exploitatie-uitgaven van provincies per beleidsdomein – 2025 (in EUR/inw.)

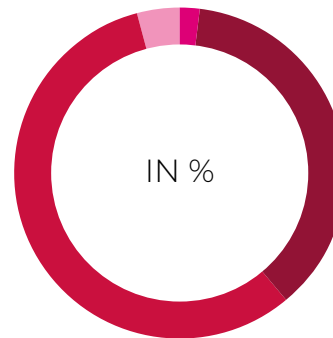
Personeelsuitgaven

Volgens de RSZ-statistieken van 2024 stellen de Vlaamse provincies met hun autonome provinciebedrijven (APB's) 4.642 voltijdse equivalenten (vte) tewerk, waarmee hun aantal stagneert. Het aantal vastbenoemde personeelsleden loopt al jaren terug, terwijl het aantal niet-vastbenoemden toeneemt. Het aandeel vastbenoemden krimpt in 2024 zo verder tot 29% ten opzichte van 71% niet-vastbenoemden.

Toegestane werkingssubsidies

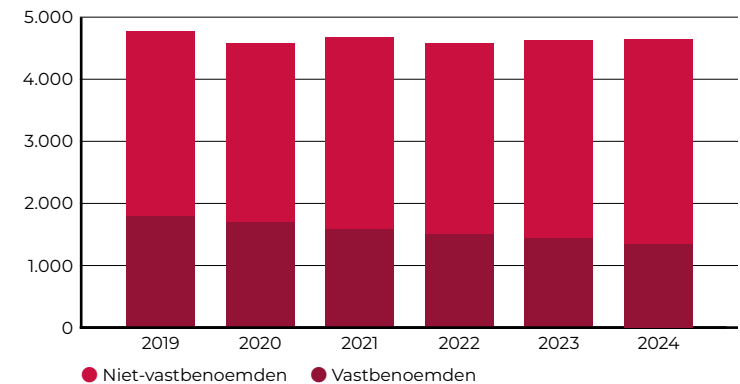
In 2025 staan de Vlaamse provincies voor 199 miljoen euro aan werkingssubsidies toe, die voornamelijk bestemd zijn voor vzw's (5,9 miljoen euro) en APB's (52,8 miljoen euro). Daarnaast gaat er nog eens 26,9 miljoen euro naar ondernemingen en 21,9 miljoen euro naar provinciale EVA's.

Uitgaven per type personeel – 2025

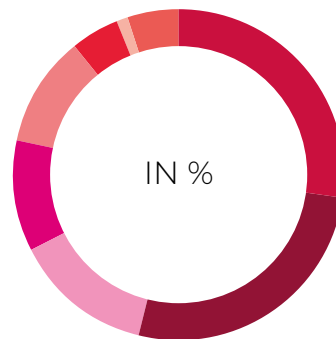

- Politiek personeel: 2%
- Vastbenoemd personeel: 37%
- Niet-vastbenoemd personeel: 57%
- Andere personeelskosten: 4%

Evolutie personeel van provincies en APB's (in vte)

Toegestane werkingssubsidies – 2025

- Instellingen zonder winstoogmerk: 28%
- Verbonden APB: 27%
- Niet-financiële vennootschappen: 14%
- Provinciale EVA naar privaat recht: 11%
- Andere lokale overheden: 11%
- Besturen eredienst en niet-confessionele gemeenschappen: 5%
- Huishoudens: 1%
- Overige: 5%

Exploitatie-ontvangsten

In hun raming voor 2025 budgetteren de Vlaamse provincies 966 miljoen euro aan exploitatie-ontvangsten. Dat is een sterke verhoging van 6,6% ten opzichte van 2024. Die verhoging is voornamelijk toe te schrijven aan de sterke stijging van de fiscale ontvangsten (+56 miljoen euro en +7,3%).

In 2025 leveren belastingontvangsten liefst 85% van de totale exploitatie-ontvangsten op. Op een totaalbedrag van 966 miljoen euro komt dat neer op een bedrag van 825 miljoen euro of 121 euro (van de 142 euro) per inwoner. Daarnaast zien we nog ontvangsten uit werkingssubsidies (7%) en uit de werking (6%).

Fiscale ontvangsten

De opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) vormen met 72% van de belastingontvangsten de belangrijkste bron van inkomsten voor provincies. Die worden aangevuld met overige belastingen die provincies zelf instellen en heffen. De provincies gaan ervan uit dat ontvangsten uit opcentiemen in 2025 met 7% zullen toenemen. De stevige inflatie zorgt immers voor een indexering van de kadastrale inkomens.

Sinds 2018 geldt er voor elke provincie omwille van de nieuwe taakstelling een maximumtarief voor de OOV, die ook in 2025 van toepassing blijft.

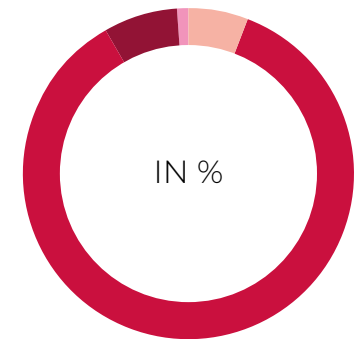
Exploitatie-ontvangsten van provincies - 2025

	In miljoen EUR	In EUR/ inw.	Evolutie 2024-2025
Ontvangsten uit werking	54	8	4,4%
Fiscale ontvangsten	825	121	7,3%
Werkingsubsidies	71	10	2,9%
Andere operationele ontvangsten	12	2	-0,9%
Financiële opbrengsten	4	1	-4,9%
EXPLOITATIE-ONTVANGSTEN	966	142	6,6%

Fiscale ontvangsten – 2025

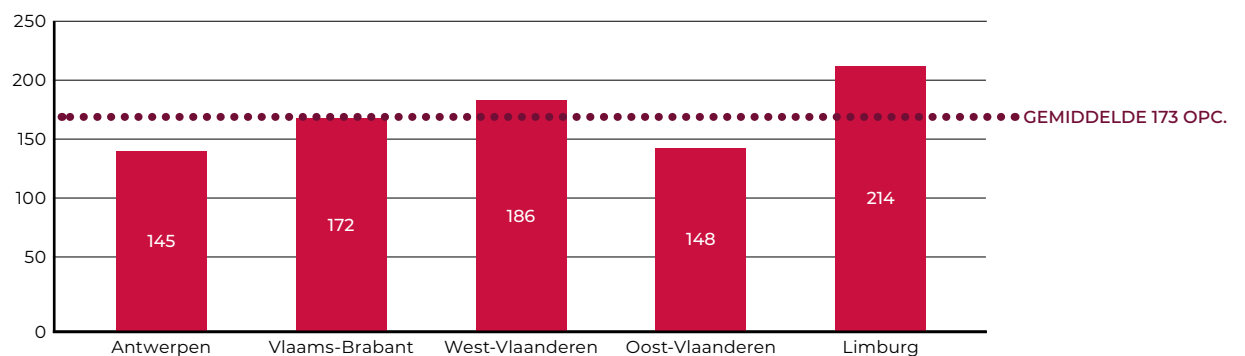
	In miljoen EUR	In EUR/ inw.	Evolutie 2024-2025
Opcentiemen onroerende voorheffing	590	86	7,0%
Overige belastingen	235	34	7,9%
FISCALE ONTVANGSTEN	825	121	7,3%

Exploitatie-ontvangsten – 2025

- Ontvangsten uit werking: 6%
- Fiscale ontvangsten: 85%
- Werkingsubsidies: 7%
- Andere operationele ontvangsten: 1%
- Financiële opbrengsten: 0%

Opcentiemen onroerende voorheffing per provincie – 2023

Werkingsubsidies

Naast fiscale ontvangsten krijgen provincies 10 euro per inwoner aan werkingssubsidies. Dat zijn voornamelijk specifieke werkingssubsidies van de Vlaamse overheid waarmee provincies binnen het regionale kader op verschillende domeinen het beleid uitwerken.

Investerings

In het laatste jaar van het meerjarenplan 2020-2025 zetten de Vlaamse provincies nog een investeringsinspanning van 310 miljoen euro op de planning. Dat is een forse daling ten opzichte van vorig jaar. De werkelijke investeringen kunnen uiteraard nog sterk afwijken van deze plannen.

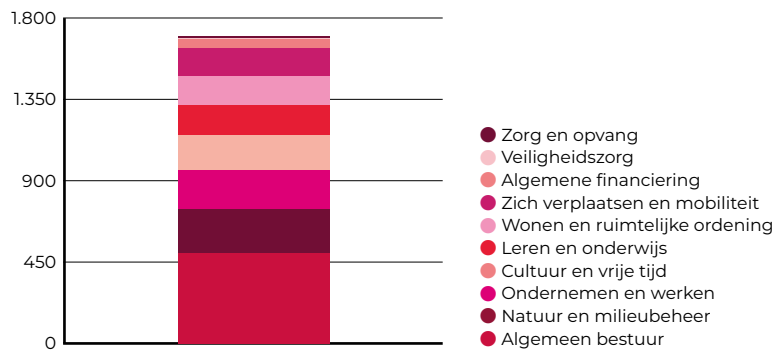
Die provinciale investeringen gaan voornamelijk naar 'algemeen bestuur' en 'natuur en milieubeheer'.

Investeringsuitgaven van provincies - 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
INVESTERINGSUITGAVEN (ZONDER FVA)	310	45	-47,7%
Waarvan investeringssubsidies	65	10	-44,6%

Exploitatie-uitgaven en investeringen per beleidsdomein - 2025

(in miljoen EUR)

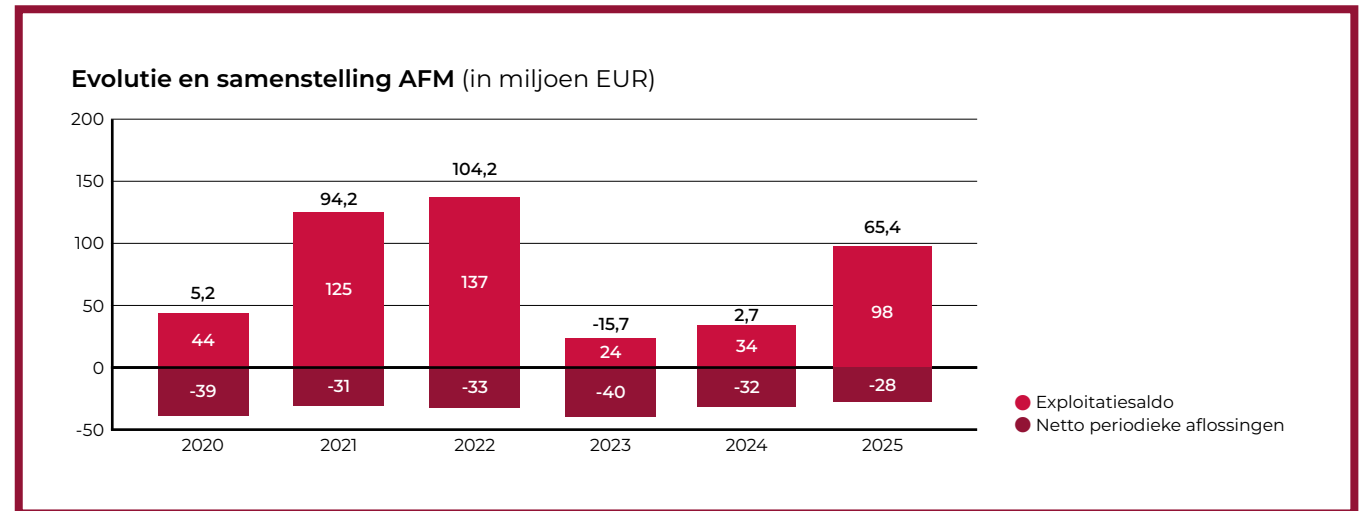

AFM en financieel evenwicht

Het structureel evenwicht wordt gemeten aan de hand van de autofinancieringsmarge (AFM). Die marge mag tijdens het meerjarenplan negatief zijn. Op voorwaarde dat het tekort aan het einde van de planning in 2025 weg-gewerkt is voor de volgende bestuursperiode.

Voor 2025 wordt een positieve AFM van 65,4 miljoen euro begroot. Dat is een sterke stijging ten opzichte van de 2,7 miljoen euro van vorig jaar. De reden? Een beter exploitatiesaldo. Zoals uit de analyse blijkt, ramen de provincies een sterke stijging in de exploitatie-ontvangsten terwijl de exploitatie-uitgaven amper toenemen.

In 2025 verwachten de provincies een negatief budgettair resultaat van 143 miljoen euro. Dat tekort wordt echter gedekt met een overschot uit het verleden, meer bepaald met 255 miljoen euro aan 'gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar', wat resulteert in een financieel evenwicht en beschikbaar resultaat van 112 miljoen euro. Bij deze resultaten moet echter een kanttekening gemaakt worden. In de meest recent beschikbare resultaten van de jaarrekening (2023) bedraagt het beschikbaar resultaat meer dan een half miljard euro. Aangezien de begroting van vooral de investeringen hoger ligt dan de werkelijke investeringen, zal het uiteindelijke resultaat waarschijnlijk positiever zijn dan de huidige raming.

Belfius

Verantwoordelijke uitgever: Belfius Bank – Karel Rogierplein 11 – 1210 Brussel –
IBAN BE23 0529 0064 6991 – BIC GKCC BE BB RPR Brussel – BTW BE 0403 201 185 – FSMA nr 19649 A